

DIENVIDAUSTRUMĀZIJA

ES veido ciešākas saites ar Dienvidaustrumāzijas valstīm un veicina reģionālo integrāciju ar Dienvidaustrumāzijas valstu asociāciju (*ASEAN*). ES ir ietekmīga ekonomikas dalībniece Dienvidaustrumāzijā un nozīmīga līdzekļu devēja attīstības un palīdzības jomā. Tā cenšas veicināt institucionālo attīstību, demokrātiju, labu pārvaldību un cilvēktiesību ievērošanu šī reģiona valstīs.

Šajā faktu lapā aplūkots Dienvidaustrumāzijas reģions. Skatīt arī faktu lapas par Dienvidāziju ([5.6.7.](#)) un Austrumāziju ([5.6.8.](#)).

JURIDISKAIS PAMATS

- Līguma par Eiropas Savienību (LES) V sadaļa (ES ārējā darbība);
- Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 206. un 207. pants (tirdzniecība) un 216.–219. pants (starptautiski nolīgumi);
- partnerības un sadarbības nolīgumi (PSN) (divpusējās attiecības).

DIENVIDAUSTRUMĀZIJA

A. Dienvidaustrumāzijas valstu asociācija (*ASEAN*)

Pirmajā *ASEAN* samītā, kas notika 1976. gada februārī Bali, piedalījās Indonēzija, Malaizija, Filipīnas, Singapūra un Taizeme, kā arī Bruneja Darusalama, Vjetnama, Laosa, Kambodža un Mjanma. *ASEAN* ievēro stingru politiku par neiejaukšanos dalībvalstu iekšpolitikā. *ASEAN* 35. samits notika Bangkokā (Taizemē) 2019. gada novembrī. Diskusijās galvenā uzmanība tika pievērsta tirdzniecībai, savienotībai un Dienvidķīnas jūrai. Tika panākta vienošanās par brīvās tirdzniecības nolīguma – reģionālās visaptverošās ekonomiskās partnerības (*RCEP*) – nosacījumiem, taču Indija nolēma izstāties no nolīguma sakarā ar bažām par savu ekonomiku. ES un *ASEAN RCEP* nolīgums, ko paredzēts parakstīt 2020. gadā, kļūtu par pasaulē lielāko BTN.

ES ir stratēģiski ieinteresēta attīstīt Āzijas reģionālo integrāciju, un tai ir partnerības un sadarbības nolīgumi (PSN) ar *ASEAN* dalībvalstīm. ES ir *ASEAN* otrā lielākā partnere; tirdzniecība ar ES veido 13 % no *ASEAN* valstu kopējā tirdzniecības apjoma ar pasauli. *ASEAN* ir ES trešā lielākā partnere ārpus Eiropas (pēc ASV un Ķīnas). ES un *ASEAN* savstarpējās tirdzniecības apjoms 2018. gadā bija 237 miljardi EUR, un ES joprojām ir lielākais ārvalstu tiešo investīciju (ĀTI) avots *ASEAN* valstīm. 2017. gadā šie ieguldījumi bija 27 miljardi EUR.

B. Āzijas un Eiropas sanāksme (ASEM) un Āzijas un Eiropas parlamentārās partnerības sanāksme (ASEP)

Āzijas un Eiropas 12. sanāksme (ASEM) notika 2018. gada oktobrī Briselē, un tās mērķis bija uzlabot ekonomisko sadarbību un politisko dialogu un veicināt tiešus cilvēku savstarpējos kontaktus starp ES un Āziju.

Savukārt Āzijas un Eiropas parlamentārās partnerības 10. sanāksme (ASEP) notika Briselē 2018. gada septembrī, un tajā partneri uzsvēra, ka vajadzīga efektīva un ātra rīcība tādās jomās kā klimata pārmaiņas, sadarbība drošības jomā, tirdzniecības attiecības un cilvēktiesības. ASV izstāšanās no Parīzes nolīguma apliecina, cik liela nozīme ir Āzijas un Eiropas attiecībām un daudzpusējai, uz noteikumiem balstītai pasaules kārtībai, bet tam nepieciešams uzlabot darba metožu pārredzamību.

C. Indonēzija

Indonēzija (G20 locekle) ir trešā lielākā demokrātiskā valsts pasaulē, vislielākā valsts, kurā iedzīvotāju vairākums ir musulmaņi, un tā kļūst par aizvien svarīgāku ES partneri.

2019. gada 17. aprīlī šajā valstī notika prezidenta un parlamenta vēlēšanas. Prezidents *Joko Widodo* tika ievēlēts atkārtoti. 2019. gada oktobrī viņš oficiāli sāka savu otro un pēdējo pilnvaru termiņu.

Indonēzijas ekonomiku balsta spēcīgs privātais sektors. Ir sagaidāms, ka Indonēzijas IKP pieaugums no 2018. līdz 2022. gadam būs aptuveni 5 % gadā. ES un Indonēzijas sadarbības pamatā ir 2014. gadā parakstītais partnerības un sadarbības nolīgums. 2018. gada oktobrī, sarunu par visaptverošu ES un Indonēzijas brīvās tirdzniecības nolīgumu sestajā kārtā joprojām tika izskatīts plašs jautājumu klāsts, īpaši saistībā ar preču tirdzniecību, pakalpojumiem, investīcijām un noteikumiem par izcelsmes valsti. ES ir Indonēzijas ceturta lielākā tirdzniecības partnere.

Tās kopējais tirdzniecības apjoms 2018. gadā bija vairāk nekā 27 miljardi EUR. ES investīciju apjoms 2017. gadā bija 33,1 miljards EUR.

Astotais ES un Indonēzijas cilvēktiesību dialogs notika 2019. gada 8. novembrī Briselē. ES uzsvēra, cik svarīgi ir atcelt nāvessodu, un pauda bažas par Indonēzijas jauno sodu kodeksu, kuram vajadzētu atbilst starptautiskajiem cilvēktiesību standartiem.

2019. gada 12. novembrī Briselē notika ceturtais ES un Indonēzijas Drošības dialogs un astotais ES un Indonēzijas Cilvēktiesību dialogs. Indonēzija saskaras ar terorisma draudiem, un Indonēzijas politisko, juridisko un drošības lietu ministru 2019. gada 10. oktobrī sadūra kaujinieki no *Jamaah Ansharut Daulah (JAD)* – grupējuma, kas saistīts ar Islāma valsti un kura locekļi pašnāvnieki iepriekš veikuši spridzināšanas aktus.

D. Mjanma

ES ir bijusi aktīva partnere Mjanmas pārejā uz demokrātiju, un tai ir vadoša loma starptautiskās kopienas attiecību atjaunošanā ar šo valsti, jo šī valsts ir sākusi atjaunot demokrātiju un atvērties pasaulei. Ar Mjanmu nav oficiāla pamatnolīguma, jo gadu desmitiem ilgi tā atradās starptautiskā izolācijā un tai tika piemērotas sankcijas. 2016. gadā Padome apstiprināja stratēģiju attiecībām ar Mjanmu.

Kopš 2015. gada vēlēšanām, kuras novēroja Eiropas Savienība ar Eiropas Parlamenta līdzdalību, demokrātisko reformu gaita progresē. *Aung San Suu Kyi* uzņēmas amatus – valsts padomniece, ārlietu ministre un ministre Prezidentūras birojā, un tādējādi viņai ir reālas izpildes pilnvaras. Konstitūcija, ko 2008. gadā izstrādāja Mjanmas militārā valdība, ierobežo jaunās valdības darbību. Mjanma joprojām ir iesaistīta pilsoņu karā, kas sākās 1948. gadā. Vienošanās par uguns pārtraukšanu tika panākta 2015. gada oktobrī, bet daudzi etniskie nemiernieku grupējumi to vēl nav parakstījuši.

ES ir spēcīga ekonomikas partnere un attīstības palīdzības sniedzēja, veicinot demokrātiju un institucionālo attīstību, un laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam ir piešķirti 688 miljoni EUR. Kopējais preču tirdzniecības apjoms starp ES un Mjanmu 2018. gadā bija 2,9 miljardi EUR.

Pastāv būtiskas problēmas cilvēktiesību jomā, jo īpaši rohindžu vajāšana Rakhainas pavalstī. Kopš 2017. gada augusta, bēgot no vajāšanas Mjanmā, aptuveni 655 000 rohindžu bēgļu ir devušies uz Bangladešu. Mjanmai nākas samierināties arī ar pieaugošu budistu nacionālismu un starpkopieņu spriedzes saasināšanos.

Bažījoties par savu drošību, 2019. gada augustā tūkstošiem bēgļu atteicās no Bangladešas, Mjanmas un ANO mēģinājumiem viņus repatriēt. 2019. gada 11. novembrī Gambija Starptautiskajā Tiesā iesniedza prasību pret Mjanmu, pamatojoties uz ANO genocīda konvenciju. Turklāt Starptautiskās Krimināltiesas prokurors ir aicinājis izmeklēt noziegumus pret rohindžām.

E. Filipīnas

Rodrigo Duterte 2016. gada maijā uzvarēja prezidenta vēlēšanās ar 39 % balsu. Viņš pieņēma pretrunīgus pasākumus pret narkotiku tirdzniecību, dodot rīkojumu “šaut tā, lai nogalinātu”, kas ir novedis pie rupjiem cilvēktiesību pārkāpumiem. Duterte ir arī mainījis Filipīnu ārpolitiku, veidojot jaunu aliansi ar Krieviju un Ķīnu, neraugoties uz domstarpībām jautājumā par Dienvidķīnas jūru. Prezidents R. Duterte 2017. gada 23. maijā izsludināja karastāvokli Mindanao, galvenokārt tāpēc, ka musulmaņu vairākuma pilsētā Maravi, kā arī citās pilsētās atradās tā sauktās Islāma valsts militāristi. Islāma valsts uzņēmas atbildību par uzbrukumiem, kas 2019. gada septembrī notika Filipīnu dienvidos.

Eiropas Parlamentam ir aizvien lielākas bažas par cilvēktiesību pārkāpumiem. SDO konferences 108. sesijā, kas notika 2019. gada 10. jūnijā Ženēvā, ES atgādināja Filipīnām par apņemšanos ratificēt un īstenot starptautiskās cilvēktiesību un darba tiesību konvencijas, lai arī saskaņā ar VPS+ nolīgumu tas bija jāizdara.

ES un Filipīnas 2011. gadā parakstīja partnerības un sadarbības nolīgumu (PSN). 2018. gada martā tas stājās spēkā. ES ir būtiska līdzekļu devēja Filipīnām, 2014.–2020. gada laikposmam paredzot 325 miljonu EUR atbalstu. Palīdzības galvenās jomas ir tiesiskums un iekļaujoša izaugsme. ES un Filipīnu divpusējā preču tirdzniecība 2018. gadā sasniedza 15,6 miljardus EUR, un ES ir Filipīnu ceturtā lielākā tirdzniecības partnere. Filipīnas joprojām gūst labumu no ES VPS+ tirdzniecības preferenču sistēmas. Eiropas Parlamenta 2018. gada 19. aprīļa rezolūcija par Filipīnām^[1] atgādina

[1]OV C 390, 18.11.2019., 104. lpp.

par saistībām saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, VPS+ shēmu un PSN, vienlaikus atzīstot panākumus, kas gūti VPS+ konvenciju īstenošanā.

F. Vjetnama

Pēc tam, kad 2016. gadā stājās spēkā Partnerības un sadarbības nolīgums, ES un Vjetnamas attiecības patlaban ir izšķirošā posmā. Laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam kopumā tika piešķirti 400 miljoni EUR, kas galvenokārt paredzēti labai pārvaldībai, enerģētikai un klimata pārmaiņām.

2018. gada 17. oktobrī Eiropas Komisija iepazīstināja ar ES tirdzniecības un ieguldījumu nolīgumiem, kur, paredzams, stāsies spēkā 2020. gadā.

Lai arī Vjetnama ir viens no veiksmīgākajiem piemēriem pārejai no sabrukušās komunisma ekonomikas sistēmas uz atvērtu un uz tirgu orientētu ekonomiku, tā joprojām komunistiska valsts ar vienu partiju un bez politiskās brīvības. Vjetnama ir viena no visstraujākās izaugsmes valstīm ASEAN ar aptuveni 6,88 % IKP pieaugumu laikposmā no 2010. līdz 2018. gadam. Preču tirdzniecības apjoms 2018. gadā pārsniedza 50 miljardus EUR. ES ĀTI Vjetnamā 2017. gadā sasniedza 8,5 miljardus EUR.

2019. gada 4. martā Briselē notika astotais ES un Vjetnamas cilvēktiesību dialogs. Tajā tika apspriestas tādas jomas kā vārda brīvība, nāvessods un kibernetika.

2019. gada 30. jūnijā ES un Vjetnama parakstīja brīvās tirdzniecības nolīgumu un ieguldījumu aizsardzības nolīgumu. 2019. gada 17. oktobrī ES un Vjetnama parakstīja līdzdalības pamatnolīgumu, lai noteiktu juridisko pamatu Vjetnamas dalībai ES krīzes pārvarēšanas operācijās.

G. Taizeme

ES un Taizemes partnerības pamatā ir 1980. gadā parakstītais pamatnolīgums. ES un Taizeme 2013. gada martā pabeidza sarunas par partnerības un sadarbības nolīgumu, bet process tika apturēts pēc 2014. gada militārā apvērsuma. Padome 2017. gada 11. decembrī pieņēma secinājumus, lai īstenotu pakāpenisku politisko attiecību atjaunošanu. ES un Taizemes sarunas par BTN var atsākt, tiklīdz Taizemē būs demokrātiski ievēlēta civilā valdība. ES ir Taizemes trešais lielākais eksporta tirgus, un Taizeme ir viena no galvenajām ES tirdzniecības partnerēm ASEAN. Divpusējās tirdzniecības apjoms 2018. gadā bija 38 miljardi EUR. 2019. gada 16. oktobrī Briselē notika ES un Taizemes augstāko amatpersonu 14. sanāksme. Tajā tika apspriesti tādi jautājumi kā tirdzniecība, migrācija, sadarbība, klimata pārmaiņas un cilvēktiesības.

Taizeme ir konstitucionāla monarhija, taču kopš 2014. gada 22. maija valsti pārvalda militāra hunta. Militārie spēki ir apspieduši opozīciju, izsludinot karastāvokli, un ir ziņojumi par cilvēktiesību pārkāpumiem. 2016. gada beigās nomira karalis *Bhumibol Adulyadej*. 2019. gada maijā tika kronēts karalis *Maha Vajiralongkorn Bodindradabayavarangkun*, lai gan viņš jau divus gadus ir tronī.

2019. gada 24. marta vēlēšanās uzvarēja promilitāriska partija, taču ir pārmetumi par manipulāciju, nepietiekamu informāciju vēlētajiem un pretrunīgiem datiem par vēlēšanu aktivitāti. Bijušais 2014. gada militārais līderis *Prayuth Chan-ocha* 2019. gada jūnijā kļuva par premjerministru. *Prayuth Chan-ocha* jau bija premjerministrs no 2014. līdz 2019. gadam Nacionālās Miera un kārtības padomes (NCPO) paspārnē. Lai

gan huntas režīms oficiāli beidzās 2019. gada jūlijā, militārie spēki joprojām ietekmē valdību.

Hunta 2017. gada februārī sāka miera sarunas ar nemierniekiem dienvidu provincēs, kurās ir musulmaņu vairākums. Eiropas Parlaments ir pieņēmis rezolūcijas par cilvēktiesībām, migrējošiem darba ņēmējiem un darba tiesībām.

H. Kambodža

ES attiecības ar Kambodžu aizsākās ar 1977. gada sadarbības nolīgumu. ES ir lielākā līdzekļu devēja laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam pārvaldības uzlabošanai, tiesiskuma nostiprināšanai, kā arī Sarkano Khmeru tribunāla atbalstam tā piešķīrusi 410 miljonus EUR. Gadiem ilgušā pilsoņu kara dēļ Kambodža ir viena no nabadzīgākajām valstīm Dienvidaustrumāzijā. Pēc 1991. gadā noslēgtajiem Parīzes miera nolīgumiem Kambodža 1993. gadā pieņēma konstitūciju, kas pavēra ceļu uz liberālas, daudzpartiju demokrātiskas valsts veidošanu, kurā notiktu regulāras vēlēšanas.

2018. gada 26. februārī, ņemot vērā politisko attīstību Kambodžā un to, ka aizvien pasliktinās stāvoklis demokrātijas, cilvēktiesību ievērošanas un tiesiskuma jomā, Padome pieņēma secinājumus par Kambodžu^[2].

2018. gada 29. jūlija vēlēšanās uzvarēja premjerministrs *Hun Sen* un viņa valdošā Kambodžas Tautas partija (*CPP*), taču opozīcija apgalvoja, ka vēlēšanu process nav bijis ne brīvs, ne taisnīgs.

Opozīcijas vadītājs *Kem Sokha* tika apcietināts 2017. gada septembrī. Tajā pašā mēnesī Eiropas Parlaments pieņēma rezolūciju^[3], kurā aicināja Kambodžas valdību izbeigt politiski motivētu kriminālvajāšanu pret *Kem Sokha*. 2019. gada 9. novembrī Kambodža atcēla *Kem Sokha* mājas arestu. ES pauda gandarījumu par šīm ziņām, lai arī *Kem Sokha* joprojām atrodas tiesas uzraudzībā un viņam ir aizliegts iesaistīties jebkādā politiskā darbībā.

2019. gada 7. novembrī pēc tam, kad viņš bija paziņojis par savu plānu atgriezties Kambodžā, bijušās galvenās opozīcijas partijas – Kambodžas Nacionālās glābšanas partijas (*CNRP*) – prezidentam *Sam Rainsy* tika liegta iekāpšana lidmašīnā no Francijas uz Taizemi. Viņš ir trimdā kopš 2015. gada, un *CNRP* tika likvidēts 2017. gada novembrī pēc tam, kad Kambodžas Tautas partija (*CPP*) mēģināja apspiest visu opozīciju.

Neraugoties uz to, ka 2018. gadā ekonomikas izaugsme sasniedza 7 %, Kambodžas ekonomika ir atkarīga no starptautiskās palīdzības un apģērbu eksporta un ir ārkārtīgi neaizsargāta pret darbaspēka izmaksu svārstībām. Kā vismazāk attīstīta valsts, Kambodža gūst labumu no programmas “Viss, izņemot ieročus”, kas ir daļa no ES vispārējās tarifa preferenču shēmas (VPS). Tomēr 2019. gada jūnijā ES nosūtīja misiju uz Kambodžu, lai, reaģējot uz bažām par cilvēktiesībām un darba tiesībām, izvērtētu iespēju uz laiku apturēt Kambodžas tirdzniecības preferenču sistēmu.

[2]<https://www.consilium.europa.eu/lv/press/press-releases/2018/02/26/cambodia-council-adopts-conclusions/pdf>

[3]OV C 337, 20.9.2018., 99. lpp.

I. Singapūra

2019. gada 13. februārī ES un Singapūra ratificēja trīs jaunās paaudzes nolīgumus: ES un Singapūras partnerības un sadarbības nolīgumu (*EUSPCA*), ES un Singapūras brīvās tirdzniecības nolīgumu (*EUSFTA*) un ES un Singapūras investīciju aizsardzības nolīgumu (*EUSIPA*). BTN ar Singapūru līgums stājās spēkā 2019. gada 21. novembrī. Šie nolīgumi ir paredzēti, lai stiprinātu politiskās, ekonomiskās un tirdzniecības saites starp abām pusēm, un tie ievērojami samazinās muitas nodokļus abām pusēm. Daudzās nozarēs tiks likvidētas tehniskās un ar tarifiem nesaistītās barjeras preču tirdzniecībai.

ES ir Singapūras trešā nozīmīgākā tirdzniecības partnere. ES un Singapūras tirdzniecības apjoms 2018. gadā sasniedza 58 miljardus EUR. Singapūra ir Eiropas ieguldījumu galvenais galamērķis Āzijā – ĀTI 2017. gadā bija 227 miljardi EUR.

Tautas rīcības partija ir vadošā pārejas laikā pirms nākamajām parlamenta vēlēšanām, kas paredzētas 2021. gadā. ES un Singapūra puses cieši sadarbojas uzņēmējdarbības, zinātnes un tehnoloģiju jomā. Atbalstot pilsoniskās sabiedrības darbību, ES ir nepārprotami prasījusi atcelt nāvessodu.

J. Brunejas Darusalamas Valsts

Valsti vada Brunejas sultāns *Hassanal Bolkiah*, bet arī princis *Billah Bolkiah* uzņemas aizvien vairāk pienākumu. Nav vērojama politiskā liberalizācija. 2014. gadā tika reformēts sodu kodekss, lai iekļautu tajā jaunu, šariatā balstītu pieeju. 2019. gada aprīlī tika pieņemts jauns sodu kodekss, kurā paredzēti jauni soda veidi, kas ietver nāvessodu, nomētājot akmeņiem par geju seksu un laulības pārkāpšanu, un locekļu amputāciju par zādzību. Pēc starptautiskiem protestiem Bruneja pagarināja nāvessoda moratoriju.

ES aktīvi pilnveido attiecības ar Bruneju, bet vēl nav noslēgts pamatnolīgums. Attiecības pārsvarā tiek īstenotas ar ASEAN starpniecību. ES 2017. gadā bija Brunejas astotā lielākā tirdzniecības partnere (preču tirdzniecības apjoms bija 362 miljoni EUR), un starp ES un Bruneju galvenokārt tiek tirgota tehnika, mehāniskie transportlīdzekļi un ķīmikālijas.

K. Laosa (Laosas Tautas Demokrātiskā Republika)

ES un Laosas attiecību pamatā ir 1997. gadā parakstītais sadarbības nolīgums. ES sniedz vairāk nekā 500 miljonu EUR atbalstu laikposmā no 2016. līdz 2020. gadam, atbalstot Laosas Astoto Valsts sociālekonomiskās attīstības plānu, kas vērsts uz augstas ekonomikas izaugsmes sasniegšanu ar vispārējo mērķi – līdz 2020. gadam atbrīvoties no vismazāk attīstītās valsts statusa.

2019. gada septembrī Laosu apmeklēja attīstības komisārs N. Mimica, lai stiprinātu attiecības un apspriestu tādus jautājumus kā uzturs, laba pārvaldība un tirdzniecības palīdzība.

Laosa ir vienpartijas valsts. Laosas Tautas revolucionārā partija, kas ir pie varas kopš pilsoņu kara beigām 1975. gadā, kontrolē valsti ar dzelzs tvērienu, opozīcijas nav. Laosa padziļina politiskās un ekonomiskās attiecības ar Ķīnu un ASEAN, lai piesaistītu vairāk investīciju. Ekonomiskās reformas ir novedušas pie pastāvīgas ekonomikas

izaugsmes (vairāk nekā 7 % kopš 2014. gada, un 2018. gadā – 7,3 %). Neraugoties uz ekonomikas reformām, valsts joprojām ir nabadzīga un atkarīga no starptautiskās palīdzības. Kā vismazāk attīstītai valstij, Laosai tiek piemērots režīms “Viss, izņemot ieročus”.

Devītais ikgadējais ES un Laosas TDR cilvēktiesību un pārvaldības dialogs notika 2019. gada 7. martā Vjentjanā. ES tajā īpaši pievērsās cilvēktiesību stāvoklim. SDO konferences 108. sesijā, kas notika 2019. gada 10. jūnijā Ženēvā, ES aicināja Laosu risināt bērnu seksuālās izmantošanas problēmu.

L. Malaizija

ES un Malaizija 2015. gadā pabeidza sarunas par partnerības un sadarbības nolīgumu. Pēc septiņām sarunu kārtām par ES un Malaizijas brīvās tirdzniecības nolīgumu 2012. gada aprīlī pēc Malaizijas pieprasījuma sarunas tika apturētas. ES ir Malaizijas trešā lielākā tirdzniecības partnere un viens no lielākajiem ārvalstu ieguldījumu avotiem – ES ieguldījumi Malaizijā 2017. gadā sasniedza 24,5 miljardus EUR. ES un Malaizijas tirdzniecības apjoms 2018. gadā sasniedza 39,9 miljardus EUR. Sagaidāms, ka Malaizijas IKP 2019. gadā pieaugs par 4,7 %.

2019. gada marta beigās Eiropas Komisija paziņoja, ka palmu eļļas izmantošana transporta degvielas ražošanā ir pakāpeniski jāizbeidz, kā to paredz Atjaunojamo energoresursu direktīva, kurā noteikts ilgtspējīgas bioenerģijas mērķis – 32 %. Gan Indonēzija, gan Malaizija pret to iebilda un iesniedza sūdzības Pasaules Tirdzniecības organizācijai (PTO).

Malaizijas *Barisan* Nacionālā koalīcija, kurā iekļauta Apvienotā Malaju Nacionālā organizācija (*UNMO*), 2018. gada maija vispārējās vēlēšanās pirmo reizi piedzīvoja sakāvi. *Mahathir Mohamad* aizveda opozīcijas partiju “Cerības Alianse” līdz uzvarai un kļuva par premjerministru, nomainot šajā amatā *Najib Razak*. Pēc vēlēšanām *Najib Razak* tika arestēts. 2019. gada 3. decembrī viņš stājās tiesas priekšā saistībā ar septiņām apsūdzībām korupcijā un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanā.

2019. gada novembrī opozīcijas *Barisan Nasional* (BN) koalīcija papildvēlēšanās uzvarēja Tandžunpiaiņas parlamenta vēlēšanu apgabalā Džohoras štatā. Tās ir ceturtās papildvēlēšanas, kurās šogad zaudēja valdošā *Pakatan Harapan* (PH) koalīcija.

Eiropas Parlaments ir nosodījis nāvēssoda piemērošanu, LGBTI tiesību neievērošanu un sabiedrības neapmierinātības aplūsināšanu, kā arī to, ka nav iespējas miermīlīgi paust viedokli, tostarp publiskās debatēs.

Jorge Soutullo
11/2019

